

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje do četristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 25—26 poleg gledališča v „zvezdi“. — Opravištvu, na katero naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Vojni glasi.

Vsak dan važneje je, kar govori veliki ruski narod po svojih novinah za Slovane s tako odločnostjo, da se čudom čudimo in veselimo!

„Golos“ piše: Kakoršni konec bode imela tudi srbsko-turška vojska, posredovanje vlad ne more družega namena imeti, nego nepreklicljivo osvobojenje krščanskih Slovanov na balkanskem poluotoku od turškega jarma. Ko bi se katera evropskih vlad predrznila, nasvetovati, naj se vpeljejo stari odnošaji v Srbiji, Bosni in Hercegovini, odnošaji, kateri so naredili zdanji boj na življenje in smrt, potem bode Rusija z dejanjem pokazala, da nij zastonj pri Supovcu tekla kri ruskih prostovoljcev.“

Drug velik list „Ruski Mir“ pa pravi: „Cela Evropa bi se oddahnila, ko bi ruska vojska marširala v Bulgarijo. Noben človek v celem krščanskem svetu bi se ne vzdignil, ko bi naš velik narod šel rešiti svoje brate.“

In v uvodnem članku od 27. avgusta pravi „Ruski Mir“ še odločneje: „Nedolžne žrtve turškega gospodarstva v Bulgariji, Starej Srbiji, Bosni in Hercegovini, morajo maščevane biti. Če Srbija ne bode dovolj močna, maščevati svojih rodnih bratov, morajo to prevzeti druge močnejše roke. (To je: ruske.) Zdaj ne gre več za to, mir v Evropi obdržati, ampak za to, slovansko-krščanske dežele Turku iz rok izpuliti.“

Pa ne samo ruske novine naveščajo (na

spomlad, prej nij misliti) veliko evropsko vojno, ki bode vse orijentalno vprašanje odločila, tudi naši avstrijski vojaški časniki jednako govoré. Dunajska „Wehr Zeitung“, organ vojnega ministerstva, piše v zadnji številki o velikih vojniških vajah v Feldsbergu, katerih se ravno zdaj sam cesar udeležuje, pa končuje svoj članek s temi pomenljivimi besedami: „Zmirrom se še vidi mogoče, da pride za to navidezno vojsko, resnična vojna, če prav ne pred prihodnjo spomladjo. Zrak v iztoku je nasičen s preveliko elektriciteto, kakor da ne bi prizadevanja, narejati mir, vrgla iskre preko mej turške države in zapalila ves kontinent v plamen. Zdanji manevri bodo dokazali, da naša vojska zdaj stoji ravnorodna na strani vsake druge, in teško, da bi manjkalo prilike pokazati jej svojo bojovno zmožnost.“

To je jasno govorjenje vojaškega lista. In mi Slovanje, in z nami vred vsi pravi Avstrijci (izvemši malo pa predrzno pest Prusjanov in nemškutarjev ter magjarskih kričačev) želimo samo, da bi bilo res kar se čuje, da je Njegovo veličanstvo naš cesar v Zakupih na skodu z ruskim carjem dogovoril se, z Rusijo prijateljsko skupaj bojevati se, z Rusijo vzajemno stvoriti našo avstrijsko monarhijo vsem narodom pravično in veliko. Zveze s perfidnim, lakomnim pruskim Nemštvom nam nij treba.

Jugoslovansko bojišče.

Belgrad 31. avg. Turki so bili na vseh krajih na desnem bregu Morave, na višinah pri Prugovcu,

sv. Stefanu, Jezeru tepeni in so v nevarnosti, da bode njih desno krilo obkoljeno. Turki so v polnem begu, ko nijso mogli zadnjemu napadu Srbov vstavljati se. Mostove, katere so Turki naredili čez Moravo, razdrli so Srbi ravnokar. Srbska vojska podi sovražnika.

„N. W. Tagbl.“ poroča iz Belgrada, da so Srbi zajeli večji turški oddelek pri Dobrujevcu, ki se je predaleč upal bil in bode moral kapitulirati zdaj.

Vidi se iz tega veselega najnovejšega poročila, da ima srbska zmaga generala Černjavevega 24. avg. od dne do dne večje dobre nasledke. Zdaj je stvar jugoslovanskega osvobojenja uže tako častno mesto dosegla, da ostaneti imeni Černjavev in Aleksinac zgodovinske važnosti na slovanskem jugu in v historiji Slovanstva. Resnica tega je najbolj razvidna iz pisanja protivnih listov, ki so uže prisiljeni priznavati, da polmesec je pred Aleksincem še bolj obledel.

Angleške vlade komisar, poslan v turški tabor pri Nišu, general Campbell, poslan je domov na Angleško spomenico, v kateri pravi, da je turška vojska v popolnem neredu, razpadu in razsipu, ter vsa demoralizirana vsled zadnjega pobitja. Tudi je slabo in pomanjkljivo z živem oskrbljena. Tako je poročal Anglež. „N. Fr. Pr.“ je po nemško huda na-nj, češ, kaj bi Angležovski na suhej zemlji govoril.

Iz Dalmacije se telegrafuje o črnogorskejski vojski 31. avg.: Derviš-paša je s 4 ta-

Listek.

Pomladanski valovi.

(Roman, spisal Ivan Turgenjev; poslovenil dr. Maks Samed.)

XXIX.

(Dalje.)

Sanin jej razjasni, da vse to nij potrebno . . . ali vendar, da bo peljal se pred svatbo na kratek čas v Rusijo — (pri teh besedah se mu je srce bitko stisnilo, na njega gledajoča Ema je to razumela, zarudela in zamislila se) — in da bode porabil čas svojega prebivanja v domačiji na to, da proda svoje posestvo . . . na vsak slučaj pa bode prinesel soboj potrebni denar.

— „Jaz bi vas tudi prosila, da bi prinesli astrahanskih kož za jedno mantiljo,“ reče gospa Lenora. „Te kože so tam čudno dobre in po jako nizkej ceni!“

— „Meni pa s zlatom vezano safijansko čepico,“ pristavi Emil, pokukavši iz sosednje sobe.

— „Dobro — pripeljal bom tudi tebi . . . in Pantaleonu šlebedre.“

— „No čemu to? čemu?“ reče gospa Lenora. „Zdaj govorimo o resnih stvareh. Zdaj še to,“ pristavi praktična dama: „Vi pravite, da bote prodali imenje. Kako hočete to storiti? Ali bote tudi kmete prodali?“

To vprašanje je Sanina nekako presunilo. Spomni se, da je pogovarjal se z gospo Roselli in njeno hčerjo o sužnjih in njihovem pravu, kateri je po njegovih lastnih besedah vzbujal v njem globoko nejevoljo in da je večkrat uverjal jih, da kmete prodavati nikdar in nikako ne gre, ker je taka prodaja nevarna stvar.

— „Skušal bom prodati posestvo človeku, ki mi je znan od dobre strani,“ je rekel Sanin nekako ustavlja se — ali „morebiti ga bodo kmeti sami odkupili.“

— „To bi bilo najboljšje,“ se oglasi gospa Lenora. „To pa, prodavati žive ljudi je . . .“ — „Barbari!“ zahmuri Pantaleone, kateri se je bil z Emilom prikazal pri vratih, in se zopet skril. „Sramotno!“ je mislil Sanin sam pri sebi

— in ukradoma pogledal na Emo. Videlo se je, da ona nij slišala materinih poslednjih besedij. „Nič!“ si je zopet mislil.

Tako je tekla praktični razgovor neprenehoma do obeda. Gospa Lenora se je do konca popolnem ukrotila — nazivala uže Sanina—Dimitrija, ljubeznivo grozila mu in obetala mu plačilo za njegovo kovarstvo. Mnogo in na drobno ga je spraševala tudi o njegovej rodovini, ker je to „jako važno,“ zahtevala tudi, da bi jej popisal ceremonijo poroke, kakor se ta vrši po obredih ruske cerkve — in se je uže zarano radovala z Emo o belej obleki, zlati kroni na glavi.

— „Jaz imam lepo krono, kakor kraljevo,“ spregovorila ona z materinsko ošabnostjo, „še kralji na svetu nemajo tacih!“

— „Druge Eme tudi nij na svetu!“ dostavi Sanin.

— „Da; zato jej je pa tudi ime — Ema!“ (Znano je, da pomeni v italijanščini gemma dragocen kamen.)

Ema jo objame in prične celovati . . . Videti je bilo, da je še le zdaj slobodno zdah-

bori zamorcev, 3 tabori Egipčanov, 4000 bažibozuki, 3050 zebeki (azijaska redna vojska) prišel v Podgorico, kder je torej uže 56 taborov turške vojske obrnene proti Črnej gori. — Oddeljenje črnogorske vojske je 28. t. m. prodrlo noter do Podgorice in požgalo 80 turških hiš. — V četrtek se je v Podgorici raztreščila kanona in ubila 20 Turkov in 40 ranila vsled eksplozije municije.

O magjarskih razmerah.

—r. Če človek te Magiare pogleda, in opazuje njihovo politično življenje, mora si priznati, da ti hunski potomci mnogo abderitovskih elementov v sebi imajo. Po dolžih in mučnih napenjanjih dala se jim je lastna država v roke, dobili so svoje ministre, morali so imeti rudečehlačno svojo armado, svoje honvede ali domobrancelje, (kakor da bi honvedi 1848. leta kacega spomina vredni bili!) napravili so si draga ministerstva, in na kratko „igrali“ so — mej olikanimi narodi v Evropi le otroci — svojo vlado, svojo državo. Ali ta igra je bila in je še presneto draga, in mi kateri živimo na tej strani Litve, vemo pre-dobro, koliko nas stanejo ministerski futelji v Budapešti in honvedske rudeče hlače!

Smešno je bilo drugi Evropi videti, kako so si naturni ti pastirji tam doli ob Donavi prav „velikodržavljsko“ svoje reči uredili, in kako da so, črevljarju jednaki, ki je čez noč postal milijonar, — denarje metali od sebe, kakor da bi Oggerska iz samih magnatov, denarja polnih, obstala. Najedenkrat so bili žepi prazni in potem so beračili okrog po državah in denarje na posodbo prosili.

Doma pa so se delali, kakor da bi se bili olike napasli do sita, in kakor da bi drugo slavjansko in neslavjansko prebivalstvo Translajtanije v senci magjarske olike izginilo.

In tako so si oktrojirali, posnemajoči naše Nemce, nekako pravico, izvirajočo iz večjih kulturnih elementov, da tarejo Slovanstvo, ter pokladajo nanj teške svoje pesti.

Če se torej pregledajo čini dosedanjega oggerskega vladanja, tako nij družega videti, kakor finančno mizero in pa nepravilno davljenje nemagjarskih rodov.

To so žalostni nasledki našega dualizma!

Magjar se redi iz naših loncev in kádar se razgovarja z našo cislajtansko vlado o kakih nagodbah, tedaj se vsede visoko na konja, rožlja z neplačano sabljo in izposojenimi ostrogami, in dela silovite in grozovite obraze. Magjar je ponosen, ponosen najbolj proti našej polovici države in uže denes se vidi, da bode Avstriji dualistična sistema nekedaj še težavne dneve pripravljala. Finančno mizero, kdo jo bode moral naposled prebavati, kakor vsa Avstrija, dolgove smo uže plačevali in jih še bomo! Zatorej je Magjar ponosen, in predobro ve, da je v Avstriji dete, kateremu se sladkajo domači vsi, kateremu vse privolijo in katero sme početi, kar se mu poljubi. Magjar je otrok v hiši, kateri se redi in debeli, ko drugi ravno tako zvesti otroci Avstrije vidoma izgubljamó meso od svojih kostij.

Pa tudi nepravilno davljenje nemagjarskih narodov bode imelo žalostne svoje nasledke. Magjarska roka iztrgava neusmiljeno vse rastline, katere je pognala kultura mej Nemagjari in to samo iz uroka, ker je ta kultura imela morda slovansko lice, ter se nij hotela ukloniti magjarskej ošabnosti. Zatorej je dualizem v translajtanskej državi vsim nemagjarskim rodovom ustavil napredek, in je zanje v istini ne samo v finančnih, temuč tudi v kulturnih razmerah — nesreča.

Tužno je torej stanje onkraj Litve, tužno v vseh zadevah, in človek bi menil, da bodo take reči bodle v oko tudi avarskemu Magjaru, da bode šel v sé in nekoliko premislil svojo revščino. Ali bog nedaj! Magjar, kakor smo rekli, je uže nekaj nekako ponosno surov, (kar on „viteško“ imenuje) surov, (kar smo tudi uže omenili) pred vsem nasproti dunajskej vladi.

O tej pono snej surovosti pričajo tudi zadnji napadi oggerskih časopisov, proti Rusiji! Oggerska vlada je namreč nekaj Rusov bila dejala v Pešti v zapor. Ruski ondotni konzul naredi reklamacijo, ker so bili potni listi vseh v najlepšem redu. Oggerska vlada mora, kar se razume ob sebi, ujetnike izpustiti na beli dan. Zavaljo tega strašno kričanje nad vlado. „Pesti Naplo“ piše z obupnostjo: „Ruski konzul je premagal oggersko vlado!“ In nastalo je divjanje, zabavljanje, kakor da bi bil magjarski boj z Rusijo uže gotov! In to je ravno, kar

navdaja vsacega avstrijskega patrijota z nejevoljo. Dunajska vlada in ž njo minister Andrassy poskuša na vse kripnje, da bi mir ohranila, mir ohranila pred vsem sè sosedno Rusijo. Magjarsko časopistvo in boré-Magjari sploh pa razširjajo grla, kakor da bi jim bil boj z Rusijo vsak dan ljub, kakor da bi njihovi honvedje le za puške zgrabiti imeli in uže bi se jim odprla pot do slavne Moskve, in bi ciganski, magjarski konji pili vodo iz dolge Volge! Vsi ti kričači pa ne pomislijo, da oggerska vlada, katera ima dolga na vseh straneh preveč, katere narodi so ž njo iz srca nezadovoljni, da taka vlada naj bode vesela miru, ki ga vživa. Še tega nam manjka, da bi mi zavaljo magjarskih muh vojno z Rusijo pričeli, ter se ž njo vrgli v neskončno škodljive konsekvence. Menili bi, da leto 1848. nij še celo izginilo iz spomina magjarskega in včasih je dobro, ako si tak človek kakor je magjarski, ne risa hudiča na steno!

Dualizem nij prinesel sreče Avstriji, in dogodki, ki so se vršili zadnje dni po Pešti, kažejo dovolj, da bode počasi tudi v vnanjej politiki vsi Avstriji neizmerne homatije pripravljali.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 1. septembra.

Tudi dvorni svetovalec Porenta, in poslanec *tržaškega* mesta na državnem zboru je odložil svoj mandat.

V *Pešti* je bilo 30. avgusta izpuščenih tistih 68 ruskih oficirjev, katere je magjarska vlada brez vsacega uroka, samo iz magjarske slepe jeze na Srbe bila zaprla. Poslanik ruski Novikov je njihove potne liste pregledal in jih kot pravilne in dobre izpoznal, ter zahteval (najbrž kar pri dvoru), da se izpuste. Najbrž na višji ukaz je Andrassy dal po telegrafu ukaz, da se imajo Rusi precej izpustiti. Magjarska policija jim je dala potne liste in orožje nazaj in vsi so na posebnej ladiji odrinili v Belgrad, in pojdejo na boj. Magjarska policija se je grdo blamirala, Rusi bodo pa — pomnili!

Vnanje države.

Iz *Carigrada* poroča „Agence Havas“ 31. avg. Ministerski svét, katerega so se udeležili veliki dostojanstveniki turške države, je postavil in proglasil Abdul-Hamida za sultana namestu Murata.

nila — in da jej je še le zdaj težko breme z duše padlo.

Zdaj se je čutil Sanin srečnega in srce se mu je napolnilo z otročjo radostjo pri misli, da so se mu uresničile sanje, katere so ga pred malo dnevi v ravno tej sobi tlačile; celo njegovo bitje je bilo polno veselja, tako da se je hitro odpravil v konditorijo in želel potrgovati za štacunsko mizo, kakor pred nekoliko dnevi . . . „Zdaj imam popolnem pravico do tega! Zdaj sem domač človek!“

In zares, on je stal za štacunsko mizo in trgoval, to je, prodal je dvema dekletoma funt konfektov, za katere je vzel le polovice navadne cene.

Pri obedu je sedel oficijelno: kakor ženin zraven Eme. Gospa Lenora je nadaljevala svoja praktična razlaganja. Emil se je posmehoval in silil v Sanina, naj ga vzame soboj v Rusijo. Odločeno je bilo, da se Sanin odpelje za dva tedna. Jedino Pantaleone je nekako černo gledal, tako da mu je celo gospa Lenora to očitala. „Pa še sekundant sem bil!“ — Pantaleone pogleda izpod čela.

Ema je ves ta čas molčala, njen obraz pa

še nikdar krasnejši in svitljejši nij bil. Po obedu pelje Sanina na vrt in ustavši se blizu klopi, na katerej je pred tremi dnevi odbirala črešnje, mu reče: „Dimitrij, ne bodi hud na mene; še jedenkrat te spominjam da nij treba misliti, da si name navezan . . .“

Sanin jej ne pusti izgovoriti . . .

Ema nagne svoje lice. „Ali zastran tega, kar so mama opomnili — še veš? — zastran različja najine vere, kaj to? . . .“

Zdaj prime Ema granatni križec, ki ji je visel na vratu na tanjkej motvozi, jo močno nategne in pretrga — in mu poda križec.

— „Ako sem tvoja, tak je tudi tvoja vera — moja vera?“

Oči Saninove so bile še vlažne, ko se z Emo vrne v hišo.

Zvečer je vse šlo po starej navadi še celo „tresetti“ so igrali.

XXX.

Sanin se je prihodnji dan rano prebudil. On je dosegel najvišjo stopinjo človeške sreče, pa to ga nij motilo v spanji. Vprašanje, osodno vprašanje: kako bode svoje posestvo naj popred in najugodnejše prodal, ga je stra-

šilo v spanji. Po glavi so mu rojili različni načrti, pa dosle se mu še nobeden nij razjasnil. Šel je od doma, da bi se prevetрил, osvežil. Z gotovim projektom — ne drugače — hotel je stopiti pred Emo.

Kaj je to za jedna figura, dovolj pijana in tolstonoga, sicer prilično oblečena, ki gre pred njim, z lehka šantaje in krevljaje? Kde je neki uže videl ta zatilnik, obrašen belimi šopki, to glavo, kakor navpik na pleči nasajeno, ta mehke, debel vrat, te otečene, viseče roke? Ali nij to — Polozov, njegov stari penzionski tovariš, katerega uže celih pet let več nij videl? Sanin prehitil pred sabo idočo figuro, se obrne . . . Široko žolto lice, majhene svinjske oči z belimi resicami in obrvi, kratek, plošnat nos, debele, kakor sklenene ustnice, okrogel, brezlas podbradek — in ta izraz celega lica, kisel, len, nezaupljiv — da zares! to je on, to je Hipolit Polozov!

— „Polozov! Hipolit Sidorč! Ali si ti?“

Figura obstoji, vzdigne svoje drobne oči, počaka nekoliko — in razklenivši končno svoje ustne, izpregovori sikajočo fistulo:

V Carigradu žive sedaj v vednih strahih pred zarotami. Bojé se, da bi se s silo ne dejal na prestol Juzuf Izvedin, ter da bi se ne umoril sedanji vladar in njegovi ministri. Zavoljo tega je cesarska palača napolnena z vojaštvom in tudi vsi ministerski hoteli. Občno mnenje pa skušajo nad Aleksinškimi izgubami tolažiti s tem, da prav klasično lažejo in telegrame izdajejo, ki so samo za turške a ne za evropejske bralce namenjeni.

Berlinski „Reichsanzeiger“ prav srdito preklicuje, da nij resnična vest, da bi bil pruski maršal Moltke Abdul-Kerimu čestital zavoljo vojnega črteža proti Srbiji. To pa se je že vedelo naprej, ker blamira se vsakdo nerad! —

Francoski predsednik republike Mac Mahon se je 29. avgusta povrnil od vojaških manevrov v Pariz nazaj. Občine so ga mej potom slovesno sprejemale.

Na **Kandiji** je vrenje vedno večje, a žalibog, da vstanek nij še poknil; tudi Miriditi ga dolgo obetajo, a ne dadó.

Iz **Male Azije** od turške kavkazke meje se „Pol. Corr.“ poroča, da so Turki tam začeli delati šance in utvrdbé, ker se bojé, da ne bi Rusi tam upali.

Dopisi.

Iz Ptujaja 30. avg. [Izv. dop.] Učitelji iz 5. spodnjih štajerskih okrajev: Ptujaja, Rogatca, Ormuža, Ljutomera in gornje Radgone so imeli 16, 17. in 18. avgusta veliko uradno konferencijo v Ptujaju (v kazini!), pri kateri je predsedoval g. Hafner, nadzornik teh okrajev. G. predsednik je pozdravil vse došle učitelje, in potem je sledil dnevni red.

Prva točka dnevnega reda je bila imenovanje podpredsednika in volitev dveh zapisnikarjev. Na to je g. predsednik kritiziral se svojim obširnim in jedrnatim govorom pogrške, katere je pri letošnjem nadzorovanju v gori imenovanih krajih zapazil. H koncu svojega govora je še pristavil, da od lanskega leta je šolstvo vendar nekoliko napredovalo.

Na predsednikov govor so sledila poročila. Poročali so skoro samo najodličnejši učitelji omenjenih okrajev. Konec vsacega poročila je še stavil vsak g. poročevalec predloge. O nastavljenih predlogih se je dolgo časa govorilo, kajti vsaka nova misel vzbujala drugo novo misel. Konferenca je trajala prvi dan od 8—1, in po polu dne od 2—7; drugoga dne od 8—1/2, po polu dne od

3—7; tretjega dne smo končali uže pred polu dne ter potem šli v cerkev.

Učitelji iz vseh navedenih okrajev, izvzemši v Ptujaju, podučujejo v slovensščini. Pričakovati je bilo tudi od slovenskih učiteljev slovenskih poročil; a koliko jih je poročalo v materinem jeziku! Prvega dne do polu zdelo se je, kakor da bi bili v kakem nemškem malem „rajhsratu.“ Iz tega bi morda kateri sklepal, da so učitelji teh okrajev nemškutarji. To ravno ne. Nekateri so boječi, in se boje zameriti šolskemu nadzorniku, nekateri so premlačni, nekateri so netopirji in morda zraven še pol ducata nemškutarjev je bilo.

Pri tej konferenci smo imeli zopet priliko opazovati za slovensko šolstvo neutrudljivega in neboječega delalca g. Lapajna, nadučitelja v Ljutomeru. On je prvi začel v slovensščini predloge pretresovati ter bolje nasvetovati. Gladki in jedrnati slovenski govor g. Ekl, učiteljice v Ljutomeru, je tudi vse navzočne razveselil. Jako dobro v slovensščini je poročal tudi g. Žiher, učitelj v Wurmbergu. Najzadnji in izvrstni referat g. Kryla, učitelja na realki v Ljutomeru je bil tudi slovenski. Sicer so vsi g. referenti svoje naloge izvrstno rešili. A to nij čuda, ker so bili vsi zbrani. Ljutomerski okraj ima samo narodne izvrstne učitelje razen jednega ali dveh „šumostrov.“

Pri celej konferenci se je vendar na priliko 1/3 (Ur.) slovensko obravnavalo. Bodoče leto morda se ne bodo učitelji več tako bali slovensko govoriti. Pri tej konferenci se je volil tudi odbor, ki ima nalogo naša sedanja berila popraviti, ali vsa predruščiti. Učitelji iz vseh okrajev, izvzemši ljutomerski, so dobili uže v Ptujaju odškodnino in dijete.

Od Save 29. avg. [Izv. dop.*] Neki dopisnik je v št. 194. „Slov. Naroda“ povpraševal, zakaj se učiteljem dijete ne plačujejo kakor uradnikom. Temu dopisniku bi opomnil okrožnico c. kr. dež. šol. sveta od 26. dec. 1874. št. 1297. in videl bode, koliko dijet mu za potovanje k učiteljskim konferencam gre in ako po omenjenej okrožnici odločenih dijet ne dobi, bode se vedel pri šolskej oblasti pritožiti. Omeniti se pa tudi mora, da k izred-

* O tej zadevi zadnja beseda.

Ur.

nim učiteljskim konferencam se ne dobiva nobenih dijet, to je pa tudi prosto, pride le kateri sam hoče, siljen nobeden nij.

Druzi dopisnik iz Gorenjskega v št. 197. „Sl. Naroda“ pa je visoko stališče nad učitelji zavzel. On hvali veliko učenost in drago šolanje uradnikov, ter nasproti bi rad učitelje ponižal. Svojim vrstnikom šteje, da so po 16 in 18 let po šolah hlače trgali nasproti pa da so učitelji samo normalke in preparandije študirali, in da učitelji v nobeden dijetni razred ne spadajo. Gospodine dopisnik, blagovolite tako dobri biti in pogledjte „Politische Schulerfassung“ samo §. 63. in dvorni dekret od 24. oktobra 1811 in prepričali se boste, da tudi mi učitelji spadamo v neki dijetni razred. Ako bi učitelji ne bili uvrsteni v nobeden dijetni razred, na katerej podlagi je pa deželni šolski svet omenieno okrožnico izdal?

Kar pa g. dopisnik zaradi študije pripoveduje, je pretirano. On trdi (a ne o vseh, Ur.) da učitelji so samo normalke in preparandije študirali, uradniki pa po 16—18 let. Koliko uradnikov je pri vsakej sodnji, to g. dopisnik sam ve, in mej njimi sta le sodnik in adjunkt ki sta jurista, kaj pa vsa druga ropotija? Kakšne študije so drugi manipulacijski uradniki dovršili? Nahaajo se mej istimi še celo taki, ki nobenega jezika pravilno pisati zmožni niso, in vlečejo večje plače, nego mi učitelji. Ozrite se nekoliko v davkarije, tam ne boste samih doktorjev, juristov, niti gimnazijalnih maturantov videli, pa vendar od 600 do 1500 gl. letne plače vlečejo. In baš mej davkarskimi uradniki se nahajajo taki korenjaki, kateri še toliko niso študirali nego mi učitelji. (Ako bi g. dopisnik želel poizvedeti imena takih uradnikov, mu rad privatno postrežem.)

Iz Vrhnike 31. avg. [Izv. dop.] (Obrekovanje Tagblattovih dopisnikov.) „Laibach. Tagblatt,“ prinaša od 29. t. m. dopis od Zidanegamosta, ki se začne z besedami „ein Held der slovenischen Civilisation“, ter predstavlja tega „Helda“ kot trgovca G. iz Vrhnike. Ker družega trgovca z začetno črko „G.“ na Vrhniki nij razen mene bode si gotovo vsakdo v tem dopisu mene, kot „Helda“ predstavljal. Nevem kako, je dopisun onega dopisa mogel mene v ta dopis

— „Dimitrij Sanin?“
— „Res, on je!“ vsklikne Sanin in prime za jedno od Polozovih rok, oblečenih v belo-usnjate rokvice. Si uže dolgo tukaj? Odkod si prišel, prijatelj? Kje si se nastanil?“

— „Jaz sem prišel včeraj iz Wiesbadena,“ odgovori počasi Polozov, od nakupovanja za svojo ženo — in denes pojdem nazaj v Wiesbaden.“

— „Ah da! Ti si oženjen — in, govori se, s tako krasotico!“

Polozov obrne na stran svoje oči. „Da, tako govorijo.“

Sanin se zasmé. „Kakor vidim, si še vedno tak . . . flegmatik, kakor si bil v penziji.“

— „Zakaj bi se izpremenil?“

— „In pravi se,“ pristavi Sanin, s posebnim povdarkom besede „pravi“, — da je tvoja žena jako bogata.“

— „Tudi to govorijo.“

— „Ali ti sam tega ne veš?“ Hipolit Sidorčič?“

— „Jaz, brate Dimitrij . . . Pavlovič?“
— da Pavlovič! se ne mešam v ženine stvari.“

— „Se ne vtikaš? V nikakoršne zadeve?“
Polozov zopet pogleda naprej. — „V nikakoršne, brat. Ona — je sama zase . . . nu in jaz, sem tudi sam za se.“

— „Kam pojdeš zdaj?“ vpraša Sanin.

— „Zdaj ne grem nikamor; stojim na ulici in govorim s taboj; in ko bom s taboj končal, pojdem domov v gostilnico in bodem zajutrkoval.“

— „Me hočeš za tovariša?“

— „To je — zastran zajutreka?“

— „Da.“

— „Stori mi to prijetnost, jesti v dvoje je mnogo veseleje. Ali nijiš blebetavec?“

— „Mislim, da ne.“

— „Nu dobro.“

Polozov se giblje naprej, Sanin poleg njega. Sanin pa si je mislil — ustnice Polozova so se zopet sklenile, on je sopel in molče naprej šencal — Sanin si je mislil: kako je moglo to budalo dobiti ženo, krasno in bogato? On sam nij bogat, nij znaten, nij razumen. V penziji je slul za lenega in topega dečka, za požeruha in pospanca — in nosil je priimek „sljunjaja“ (slinecedivec).

— „Ako je pa njegova žena tako bogata — pravijo da je hčer necega odkupščka (najemnika) — morebiti bi ona kupila moje posestvo? Akoravno pravi, da se v nikakoršne ženine zadeve ne vtika, temu gotovo nij verjeti. Pri tem mu še naznačim shodno, ugodno ceno. Zakaj bi ga ne vprašal?“

„Morebiti, da to dela moja zvezda . . . Odločeno! Vprašati hočem!“

Polozov pelje Sanina v jedno izmej boljših gostilnic v Frankobrodu, v kateri je imel jedno najmanjših sob najeto. Po mizah in stolah je bilo naloženo mnogo škatljic, zvitkov . . . „Vse, brat, pokupki za Marijo Nikolajevu!“ (Tako je bilo ime ženi Hipolita Sidorčiča.) Polozov se spusti v naslonjačo in stenja: „Kaka vročina!“ in si razveže ovratnik. Potem zakliče višega natakarja, in mu skrbljivo zaukaže, da mu prinese obilni zajutrek. „V jednej uri pa mora kočija pripravljena biti! Slišite, točno v jednej uri!“

Natakakar se strastno prikloni — in rob-ski otide.

(Dalje prih.)

Razpis natječaja.

Na gradskoj velikoj realci u Osieku, koja će po svoj prilici do skora postati zavodom zemaljskim, imadu se početkom školske godine 1876/7 popuniti slijedeća profesorska mjesta:

1. Mjesto profesora opisnoga mierstva i graditeljstva.
2. Mjesto profesora opisnoga mierstva kao glavnoga, a prostoručenoga risanja kao uzgrednoga predmeta.
3. Mjesto profesora zemljopisa i poviesti kao glavnoga, a hrvatskoga jezika kao uzgrednoga predmeta.
4. Mjesto profesora njemačkoga jezika kao glavnoga, a zemljopisa i poviesti kao uzgrednoga predmeta.
5. Mjesto profesora prirodopisa kao glavnoga, a matematike ili fizike kao uzgrednoga predmeta.
6. Mjesto profesora francuskoga jezika kao glavnoga, a njemačkoga jezika kao uzgrednoga predmeta.

S ovimi mjesti skupčana je plaća od 1000 for. a. v. i pravo na desetgodišnji doplatok od 200 for. a. v., a kad bude ovaj zavod državnim, biti će plaće izjednačene s plaćama inih ovozemaljskih zavoda.

Natječatelji za ta mjesta imadu svoje, na Visoki odjel za bogoštovlje i nastavu kr. dalmatinsko-hrvatsko-slavonske zemaljske vlade u Zagrebu upravljene i potrebitimi dokaznicami, kano rodnim listom, svjedočbom v učiteljskom vsposobljenju za velike realke, svjedočbom v dojakošnjem službovanju i v znanju hrvatskoga kao nastavnoga jezika, providjene molbenice do

15. rujna 1876

kod ravnateljstva realke podneti.

Od ravnateljstva gradske velike realke u Osieku, 9. kolovoza 1876.

(253-4) **Vitanović, ravnatelj.**

Slovenske knjige.

V „narodnej tiskarni“ se dobé, in morejo tudi po poštnem povzetji naročiti najnovješe slovenske knjige:

1. „Doktor Zober“, originalen slovensk roman od J. Jurčiča. Cena 60 kr.
2. „Kalifornske povesti“ od Bret Harte a. Cena 50 kr.
3. „Tugomer“, tragedija v 5. dejanjih. Spisal J. Jurčič. Cena 60 kr.
4. „Na Žerinjah“, izviren roman. Spisal Janko Kršnik. Cena 60 kr.

Franc-ove esence za življenje.

Gotovo in skušeno sredstvo proti večini boleznij z vspešnim učinkom in sicer tako, da bi morala vsaka gospodinja tako zdravilo pri hiši imeti. (53-23)

Jedino pravo dobiva se pri

Gabriel Piccoli,

lekarju, na dunajскеj cesti v Ljubljani.

Naznanilo.

Usojam se s tem čestitemu p. n. občinstvu naznaniti, da sem

KONBITORIJO

gospo Adele Kaprečeve

prevzel, ter se najtoplejše priporočam. — Vsa naročila za poroke, pojedine, bale in soareje oskrbe in pripravijo se naj-finejši, najcenejši in točno.

Za mnogobrojno obiskovanje prosi z odličnim spoštovanjem

Rudolf Kirbiš, konditor,
prej Kaprec v zvezdnej aleji.

(239-2)

Lastnina in usk „Narodne tiskarne“.

spraviti, ko uže dalje časa nijsem potoval, še manj pa 20. t. m. se od Zagreba proti Zidanem mostu vozil. Kako veselje mora dopisnik in sploh njegovi privrženci v „Tagblattu“ imeti, moje ime tako grdo napadati! Zakaj se dopisnik poprej v osobi ne prepriča? Se mu li dopade očitno lagati? — Sicer pa naznanjam dopisunu ovega lažnjivega dopisa, da sem uže „Tagblatt“-ovemu uredništvu dotični popravek poslal, in ako bi ga ne sprejelo, ga bode pozneje, sodniško prisiljeno, moralo sprejeti. Čudno je pa, da najmanjša stvar se izpodtika nad „der slovenischen Civilisation“.

Ob jednom pa naznanjam tudi tistim ljubljanskim „Geschäftsleute,“ kateri so mi brezimno listnico poslali, da grozno obžalujem njihovo slabo mnenje o mojem značaju. F. Golob.

Iz Zadloga pri Črnomvrhu 30. avgusta. [Izv. dop.] Zopet prosim nekoliko prostora v vašem cenjenem listu, ker marsikaj bi bilo potreba javno razglasiti. Prvo naj povem o našej ljudskejši šoli v Črnomvrhu. Ravno v ponedeljek 28. avgusta je bila preskušnja naše mladine.

Smem reči, da pod varstvom našega vrlega g. župana in pa šolskega učitelja g. J. V., je naša šola močno napredovala in sicer v zadnjih treh letih, od kar imamo tega g. učitelja. Bog ga nam ohrani še mnogo let! — Lepo je bilo res videti na dan preskušnje, kako je marljivi gospod okolo otrok hodil in jih izpraševal, otroci pa so poznali njegov glas, glas izkušenega, ljubeznjivega podučevalca in učitelja; na vsaki migljaj so otročiči pazili, na vsako vprašanje urno in redno odgovarjali, tako da nas je vse pričujoče veselilo. Mislil sem si sam pri sebi, tukaj naj pridejo vsi sovražniki narodne šole, in bodo videli, koliko se v šoli mladina nauči, ako ima dobre, pametne učerike in domačo besedo. Vse predmete učne so poskušali, in vse je šlo jako dobro.

Najbolj pa je kmetom dopadlo zemljepisje, narodoznanstvo in pa petje. Skoro bi mislil, da sem v kakej realki, tako so odgovarjali otroci iz zemljepiznanstva. Tudi deklamacije nijso pozabili. G. Župan je na konci vstal in tiste, ki so bili pohvaljeni in „v zlate bukve“ zapisani, poklical, ter jih pohvalil. Tako smo končali letošnje šolsko leto, in ako bo naša ljudska šola tako napredovala, lahko se bomo sponašali še Črnomvršci z učenejšimi moži, kakor pa smo dozdej mi starejši, ki nijsmo take šole imeli.

Zaradi letine pa ne morem kaj dobrega pisati letos. Mora se reči, da brez sena, je prav slaba letina pri nas. Žita skoro nič; kar nij spomladi potonilo, to so pa zdaj črvi izpodjedli. Kako to vražjo gomazen odpraviti, ker tolikšno škodo dela? Po nekaterih krajih nemajo ljudje kaj žeti. Ne vemo kaj bode, ako nas še taka huda zima prime ko lani. Zaslužka ne bode, da bi se kak krajcar pridobil, da se dolžnosti odpravljajo, katere so vsak dan večje. Bog obrni vsè na bolje!

Domače stvari.

— (Banka „Slovenija.“) Dva zastopnika banke „Slavije“ iz Prage dr. Milde in generalni sekretér „Slavijin“ J. Novak sta včeraj prišla v Ljubljano in se pogajata zarad sprejetja „Slovenije“ po „Slaviji.“ Skoro gotovo je, da „Slavija“ prevzame vse, kar je želeti.

— (Cesarica) se je predvčeranjem skozi Ljubljano peljala idoč v Miramar pri Trstu.

— (Rudokopstvo.) Neko rudarsko društvo se je naredilo, ki je kupilo rudokop v Trojani in premogišče pri Lavrici pod Ljubljano. Ali bode kaj iz te špekulacije, o tem bode učila prihodnost; želeti bi bilo.

— (Č. g. Gomilšak), kaplan v Radgoni in vnet narodnjak, pride za nemškega pridigarja v Trst.

— (Nesrečno smrt) je moral trgovski fantič v Mariboru storiti, ker se je benzin, nevarna tekočina, v kleti g. Reihmajerja užgala in ga strašno opekla, da je revež v bolnici brž umrl. Tudi jeden hlapec in komij sta hudo ranjena, poroča „Gospodar.“

— (V Dravo je skočil) Jožef Gartler v Podbrežji pod Mariborom in utonil, 46 let star.

— (Pogorel) je Janez Vranec pri sv. Miklavžu pri Slov. Gradcu. Nek tujec je v škednju spal, tobak kadil in ogenj vtoril.

Razne vesti.

* (Judje), ki imajo denes velik del nemškega časopisja v rokah in so za Turke močno vojevitega duha, in bi na Slovane radi vzdignili vse orožje, so prav za prav povsod strahopetneži in se boja in puške boje bolj ko vrag križi. Najbolj je to dokazal ustanovnik bogate judovske firme Rothschild, l. 1815. Ta, Nathan, je čakal ob dnevi bitke pri Waterloo precej daleč od bojišča in pazil, kakov bode izid. Ko je zvečer videl, da je Napoleon propal, tekkel je skokom proti morju, stopil v pripravljeno barko in prvi pripeljal se v London, kjer je na borzi lagal, da je Napoleon zmagal in Wellington popolnem pobit. Vsled tega so kurzi strašno pali in po slepej ceni je goljufovi jud vse pokupil, kar je mogel in tako založil temelj svojem bogatstvu.

* (Severno-amerikanski sovražnik krompirja je uže v Evropi.) Ravno kar je kmetijskim družbam od c. kr. ministerstva za kmetijstvo došel dopis, naj razglasijo po časnikih, da je krompirjev žužek „koloradovec“ imenovan, se iz Amerike na ladijah črez morje pritepel v Nemčijo in Švedsko, kder je na mnogih posestvih ves krompir pokončal. Vlada avstrijska je tedaj ostro ponovila prepoved uvaževanja krompirja in drugih sumljivih stvari iz severne Amerike, in naroča zdaj kmetovalcem pazljivim biti, da ne dobimo novega tujega sovražnika v naše dežele.

Umrlj v Ljubljani

od 29. do 31. avgusta:

Jurij Grasselli, 73 l., za črevnim kapom. — Polona Oblak, delavka 22 l., v bolnici, za vnetjem možjanov. — Urška Podržaj, bivša vdova hišnega posestnika, 84 l., za bolezni v pljučih in marzdomom.

Dunajska borza 1. septembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankoveih	66 g d. 55	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	70	20
1860 drž. posojilo	111	25
Akcije narodne banke	855	—
Kreditne akcije	141	40
London	121	50
Napol.	9	67

31. avgusta:
Evropa: Nisohar iz Dunaja. — Milde iz Prage. — Richki iz Hirsbrunn. — Novak iz Prage.
Pri stonu: Dextenberger iz Bavar-skega. — Klein iz Prage. — Felner iz Monakova. — John iz Dunaja. — Vitek iz Leskovec.
Pri maliti: Weis iz Dunaja. — Wilf in iz Trsta. — Jung iz Dunaja.